

E rövid könyvajánló ismertetésemet a kötet borítójának utolsó lapján található sorok szó szerinti idézésével zárnám, mivel messzemenően egyetértek annak hármias ajánlásával: „Ajánlom ezt a füzet sorozatot

- a pedagógus, a könyvtáros és a közművelődésben dolgozó kollégáknak, akik újszerű módon szeretnék megismertetni az ifjúságot régi korok életével, kultúrájával, gondolkodásmódjával;
- a gondos szülőknek, akik számára fontos, hogy gyermekük megszeresse hazája történetét;
- az érdeklődő ifjúságnak, hogy maga bűvárkodjon, s megértve és átélve ősei küzdelmeit, építse saját tudását, látókörét, jellemét.”

Most már valóban nem maradt más hátra, mint hogy közöljem: a kötetet a *Magyar Nemzeti Múzeum Közönségkapcsolatok Főosztályán* rendelhetjük meg. Cím: *1373 Budapest, Pf.: 364.*

DR. DOMONKOS JÁNOS
Fővárosi Iskolászanatórium
Budapest

Dr. P. Boros Domokos Fortunát: Csíksomlyó

A Pallas – Akadémia kiadók gondozásában megjelent, értékes fotókkal is illusztrált, hézagpótló kötet méltán került az Erdély története iránt érdeklődők alapkönyvei közé.

Csíksomlyó búcsújáráhely Erdélyben. A Kis-Somlyón lévő templom, amely a katolikus székelység ősi szent helye: a nyugati kereszténység egyik legkeletibb őrhelye.

A ferencesek már 1400-ban klostrotot működtettek Csíksomlyón. Gyakran fenyegették elpusztítással a rendházat az ismétlődő tatár, török támadások, vallásháborúk. A ferencesek sokszor menekülni kényszerültek. Mindig visszatértek! Újjáépítették a felégett épületeket. Folytatták kitarató, szívós munkájukat, melynek eredményeként Csíksomlyó a századok során a székelység vallási és kulturális központjává vált.

Ezt a fejlődést mutatja be a könyv: a búcsújáráó kegytemplomot, a klostrotot és mellettük az iskolát, a nyomda kialakulását s működésük történetét. A kötet a szerző kolozsvári kiadásának (1943) átdolgozott változata.

A monográfikus mű alkotója: DR. P. BOROS FORTUNÁT O.F.M. történész, rendtartományfőnök, lapszerkesztő és nyomdaigazgató 1895-ben született Zetelakán. 1918-ban szentelték pappá Gyulafehérvárott, majd 1922-ben doktorált a szegedi egyetemen. Egymás után láttak napvilágot elsősorban Erdély egyháztörténetére vonatkozó írásművei. A baloldali diktatúra sajtója élesen támadta könyvei miatt. 1951-ben kényszer munkára hurcolták a Duna-csatornához. A szenvedéseket megadással viselte. 1952-ben halt meg Capul Midián. Könyvének is tulajdonítható, hogy Csíksomlyó napjainkban az általános érdeklődés középpontjában áll. Nem csupán a Székelyföld minden zugában, a Csíki havasok és a Hargita tájain, Erdélyben tündöklük Csíksomlyó fénye, hanem mindinkább Európa-szerte is.

A templom dísze, értéke, kincse és a székelyföldi katolikus élet élő jelképe a főoltáron őrzött segítő Szűz Mária madonna-szobor. A hitélet felvirágzását a szobor körül terjengő áhítat is élesztette. Az Istenanyában való bizalom teremtette a lelkekben a harcra serkentő hitet. A hit tala-

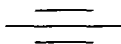
ján nőtt nagyra az a kultúra, melyet Csíksomlyónak köszönhetünk. E kettőnek: a hitnek és a kultúrának tulajdonítható évszázadokon keresztül az a törhetetlen magyarságtudat, amely szembezállt törökkel, tatárral, osztrákkal, és megmaradt egészen magyarnak.

A templomot 1876. augusztus 20-án szentelte fel Fogarassy Mihály erdélyi püspök. Díszes tornyai messze fehérlenek a hegyek közül. Megnyugtató a szemnek és a léleknek is. Harangjai imára szólítják a híveket. Az érkező búcsúsokat ünnepélyes harangzúgással fogadják, emelve a körmenetek külsőségeit. Az első csíksomlyói harang a Szűz Mária tiszteletére készült ezzel a felírással: „*Csudákkal ékes somlyói Mária, védd és segítsd székely népedet.*”

Amikor a búcsús-zarándokok nagy fáradtan Csíksomlyóra megérkeznek, első útjuk nem mindjárt a kegytemplomba vezet, hogy szívük áldozatos szeretetével köszöntsék a Szűzanyát, hanem a kegytemplom bejárata előtt meghajtva zászlaikat, a Szent János-kápolnához sietnek. Itt történik a kereszthaljék fogadása, tájékoztatása, majd Mária-énekeket énekelve vonulnak a hársfából faragott embernél magasabb (2,27 m) kegyszobor elé, amely a Boldogságos Szület ábrázolja, karján a kis Jézussal. Lába alatt a föld, rajta a hold sarlója, amelynek középső része emberfőt ábrázol. Máriát hosszú testhezállói ruha takarja, melyet derékon öv szorít, föléje pedig bő redőkbe szedett palást borul. Jobbjában királyi pálcát, baljában a meztelen kis Jézust tartja. Arca mosolygós. Kibontott hajfürtjei a vállára omlanak. A fején nehéz korona látható. Ugyancsak korona van a kisdéd fején is, aki jobb kezét áldólag emeli fel, s baljában rózsát fog.

Csíksomlyói búcsú! Csodálatos! A nagy zarándoklat időpontja május 25., pünkösöd szombatja. Már az előtte lévő napokon elindulnak. Az élen a zászlóvivők haladnak. A zászlón a falu neve. Őket a csengőrázó fiúk követik. A tömeg 6-8-as sorokban énekelve halad. Szemet gyönyörködtető látvány a népviseletbe öltözött menet hosszú sora. A táj lenyűgöző. Körben hatalmas hegyek. Zöldellő fák, karcsú fenyők. Alant a Csíki-medence. Amerre a szem ellát, mindenfelől özőnlenek az emberek a dombon lévő Szálvátor-kápolna elé, ahol a magyar nyelvű szertartás lesz.

A Csíki-medence magyarsága e pünkösdi búcsúról nem mondott le Trianon után, és nem mondott le a 45 utáni években sem. Ma szabad a búcsú. Az állam nem állít akadályt, már nem szab feltételeket... Évről évre több zarándokot várnak Csíksomlyóra. Örvendetes jelenség, hogy a nagy ünnepre a katolikusok mellett az utóbbi években szép számmal elmennek a protestánsok is.

TÖRÖK GÁBOR, a nyelvtudomány doktora
Juhász Gyula Tanárképző Főiskola
Szeged

A Jelenlét filozófiai tanulmányairól

Igen. A vidéki műhelyek: főként a tanárképző főiskolák társadalomelméleti, bölcséleti tanzékei szövetkezve a vidéki hittudományi főiskolákkal *jelen vannak* az újjáalakuló magyar filozófiában. Keresik útjukat, bizonytalankodnak, mernek tévedni, de elérnek figyelemre méltó eredményeket is. Érintkeznek szóban, személyesen is bölcs szimpóziumokon, egymást ihlető filozófiai konferenciákon, fölolvásó üléseken, ülészakokon. De közzé is teszik az elhangzottak legjavát. Ebből jelennek meg immár három év óta összefoglaló kis *évkönyveik*: a *Jelenlét*nek 1994-ben már 3. száma látott napvilágot. Alig néhány hónappal az 1993 novemberében tartott filozófiai konferenciájuk anyagából. Vállvergető ismertetés helyett méltó a kritikai értékelésre.

A szegedi szervezők – köztük *Karikó Sándor* mint szerkesztő főiskolai tanár – maguk is tudják, még széles a színpék. Távlatuk, hogy a szegedi, egri, nyíregyházi, sőt újvidéki oktatók és